

Erkki Keldo
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 14.04.2025 nr 2-2/1580-1

Meie 05.05.2025 nr 11-4/25/44889

Majandus- ja tööstusministri määruse „Rakendusüritingu ja tootearenduse toetus” eelnõu koostööstamine

Lugupeetud Erkki Keldo

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi EIS) koostööstab ministri määruse eelnõu tingimused, et arvesse võetaks alltoodud täiendustepanekuid.

- 1) Eelnõu § 1 lg 2 p 4 palume selguse huvides täiendada järgmises sõnastuses: „4) raskustes olevale ettevõtjale, kes vastab üldise grupierandi määruse artikli 2 punktile 18, välja arvatud iduettevõtte, kes on börsil noteerimata väikeettevõtja viie aasta jooksul alates registreerimisest, kes ei ole teise ettevõtja tegevust üle võtnud, kasumit jaotanud ega ole moodustatud ühinemise teel, või kasvuettevõtte, kes on ettevõtja, kelle keskmine aastatootlus on taotluse esitamisele eelnenud kolme majandusaasta jooksul olnud vähemalt 20 protsenti ja kellel oli kolmeaastase perioodi alguses vähemalt kümme töötajat, ning kelle puhul ei arvata aktsia- või osakapitali hulka ülekursi.”

Kuigi need on kaudselt tuletatavad § 1 lg 2 p 4, siis peame vajalikuks need mõistetenähtetena üheselt määratleda. EIS-i rakendusdokumendid hõlmavad mh sellekohaseid taotleja kinnitusi (viitega määruse §-le), so Taotleja kinnitus iduettevõtja nõuetele vastavuse kohta ning Taotleja kinnitus kasvuettevõtja nõuetele vastavuse kohta.

- 2) Eelnõu § 6 lg 1 palume täiendada järgmises sõnastuses ja lisada lg 2: „Koostöö raames projekti elluviimise tingimused, kulude, riskide ja tulemuste jagamine, tulemuste levitamine ning koostööprojekti tulemusena loodava intellektuaalomandi õiguste kasutamine ja jaotamine nähakse ette koostöölepingus. (2) Lõikes 1 nimetatud koostöölepingus sätestatakse ka partnerile makstava tasu tingimused. Tasu peab olema vähemalt võrdne partneri tegevuse tulemusena tekkinud intellektuaalomandi õiguste turutingimustega.”

Teeme ettepaneku sätestada samaselt teistele MKMi määrustele (nt Arenduskeskuste investeringutoetuse andmise tingimused ja kord-Riigi Teataja § 10; Ida-Viru ettevõtluse investeringute toetus-Riigi Teataja § 6) selgelt koostööprojektide osas nõude esitada koostööleping, mis peab sisaldama mh lõikes 1 loetletud aspekte. Selgitame, et lõikes 2 (eelnõus hetkel lg 1) toodud tasu tingimused on mõeldud täiendava nõudena, mitte ainsa tingimuse, mida leping sisaldama peab. Koostöölepingu sisulised aspektid on seotud GBER art 2 p 90 ja erinevate tõhusa koostöö vormide osas sätestatud nõuetega (eelnõu § 7 lg 3). Meetme määruste tasandil on koostööprojektide tingimused juba ühtlustatud (sh võttes arvesse kaudse riigiabi saamise riski) ning ei ole põhjendatud antud määruse puhul sellise erisuse sisse toomine. Eeltoodust lähtuvalt teeme ettepaneku lõikesse 2 (alternatiivselt lõikesse 1, kui peetakse vajalikuks koondada koostöölepingu sisulised nõuded ühte lõikesse) lisada "ka".

- 3) Eelnõu § 8 lg 1 palume sõnastada järgnevalt: „Abikõlblik kulu on määruse tingimustele vastav kulu,…”

4) Eelnõu § 8 lg 3 p 1 tingimustega seoses teeme ettepaneku MKM-le kontakteeruda Maksu- ja Tolliametiga, et sarnaselt TA töötaja toetusega oleks võimalik RUP projektidest palka saavate töötajate tasusid kontrollida otse ja vähendada sellega toetuse saaja aruandluse kohustust.

5) Eelnõu § 8 lg 3 p 4 palume selguse huvides täiendada järgnevalt: „4) vahendi ja seadme rentimise ja omandamise kulu, sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse projekti jaoks;”

Kuigi sama paragrahvi lõige 5 sätestab amortisatsioonikulu, siis lg 3, mis määratleb abikõlblike kuludena 4) vahendi ja seadme rentimise ja omandamise kulu; tekitab segadust ja arusaamise justkui oleks seadmete ost abikõlblik. Seega eelkõige selguse ja üheselt mõistetavuse huvides palume tähelepanekuga arvestada sätestades nimetatud kulude abikõlblikkuse üksnes sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse projekti jaoks.

6) Eelnõu § 8 lg 3 p 6 palume sõnastada järgnevalt: „6) taotleja ja partneri projekti elluviimisega otseselt seotud töötajate lähetustega seotud transpordi- ja majutuskulud.”

Palume eemaldada viite Vabariigi Valitsuse 25. juuni 2009.a määrusele nr110, et abikõlblikud oleksid ka välismaiste partnerite või mitte Eesti residentide lähetuskulud, kellele võivad kohalduda lähetushüvitise tasumisel teised tingimused.

7) Eelnõu § 8 lg 7 p 2 palume sõnastada järgnevalt: „2) projekti partnerite vahel”

Vastasel juhul muutuvad abikõlbmatuks tehingud ka teenusepakkujatele tasumiseks, kuna ka nemad osalevad projekti elluviimises.

8) Eelnõu § 12 lg 1 palume sõnastada järgnevalt: „(1) Enne toetuse taotlemist peab taotleja läbima eelnõustamise ja saama projektiplaani positiivse eelhindangu. Eelnõustamise käigus selgitatakse toetuse andmise aluseid ning juhitakse tähelepanu projekti võimalikele tehnilistele ja sisulistele puudustele. Jooksva taotlemisega taotlusvoorudes ei ole projektiplaani positiivse eelhindangu saamine enne taotluse esitamist kohustuslik.”

Ka jooksva taotlusvooriga on eelnõustamine tingimata vajalik ja eelnõustamise käigus ei anta projektiplaani eelhindangut. Positiivne eelhindang saadakse eelhindamise tulemusena.

9) Eelnõu § 12 lg 2 palume sõnastada järgnevalt: „(2) EIS annab eelhindamise käigus projektiplaani positiivse eelhindangu, kui projektiplaan vastab §3 lõikes1 nimetatud eesmärgile ja panustab vähemalt kolme §3 lõikes2 nimetatud tulemuse saavutamisse.”

Positiivne eelhindang saadakse eelhindamise, mitte eelnõustamise tulemusena.

10) Eelnõu § 13 lg 7 palume sõnastada järgnevalt: „7) Taotlejal ja partneril ning nende seaduslikul esindajal ei ole karistusseadustiku § 209, 209¹, 210, 260¹, 372, 373, 379 või 384 alusel määratud kehtivat karistust.”

Praeguse määruse karistusseadustiku nimekirja kontroll toimub SFOS-is automaatkontrollina ja kõigi karistuste kontroll suurendaks oluliselt halduskoormust. Selline sõnastus on läbivalt enamikes meetme määrustes (nn ühtne praktika) ja ka SF meetmetes.

11) Eelnõu § 14 lg 1 p 1 palume sõnastada järgnevalt: „1) taotlus on esitatud ettenähtud korras ja vormis”

Taotluse jaoks esitatavaid kohustuslikke dokumente on mitu (sh projektiplaan, eelarve vorm, partneri info vorm) ja neid ei esitata ühel vormil.

12) Eelnõu § 14 lg 1 palume täiendada p 7-ga järgnevalt: „7) taotluses esitatud andmed on täielikud ja õiged.”

Nimetatud punkt taotluse nõuete all võib osutada vajalikuks. Nt juhtum, kus taotleja on esitanud küll keskkonnanaloo, mis on eelduseks projekti tegevuste elluviimisel, kuid menetluse käigus selgub, et see luba ei ole kehtiv. Võttes arvesse, et eelnõu § 15 lg 2 p 2 seob taotluse rahuldamata jätmisena määruuses sätestatud taotluse nõuete mittevastavuse, on kirjeldatud

näitliku juhtumi puhul selge õiguslik alus, millele otsuse tegemisel tugineda. Ehk siis võib tulla ette selliseid olukordi ja RÜ-l on seeläbi suurem võimalus määruses toodud alustele tuginedes sellised taotlused kõrvale jätta.

- 13) Eelnõu § 14 lg 2 p 6 palume sõnastada järgnevalt: „6) projektiplaan, millele voorulise taotlemise korral on antud positiivne eelhindang;”

Positiivsed eelhindangud on EIS-il dokumenteeritud eelhindamiste koosolekute protokollides ja taotlejal ei ole vaja seda infot EIS-ile omakorda uuesti esitada.

- 14) Eelnõu § 15 lg 5 palume täiendada järgneva punktiga: „3) taotluses on esitatud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid või taotleja mõjutab õigusvastaselt otsuse tegemist.”

Soovime jätta taotluse sisulise hindamiseta rahuldamata jätmise aluseks samad alused nagu praegu kehtivas „Ettevõtja rakendusuuringute määruses” (Vastu võetud 21.03.2022 nr 23). Eespool punktis 12 (§ 14 lg 1 p 7) kirjeldatud näite puhul (praktiliselt erinevad olukorrad) tagab see selge õigusliku aluse määruse tasandil, et sellised taotlused rahuldamata jätta (sisulist hindamist läbi viimata).

- 15) Eelnõu § 16 lg 2 soovime tõsta § 4 terminite alla. Vastasel juhul on termin defineeritud pärast selle esmakordset kasutamist määruses.

- 16) Eelnõu § 17 lg 4 palume sõnastada järgnevalt: „(4) Kui voorupõhise taotlemise korral on ekspertide § 16 lõikes 1 sätestatud valikukriteeriumides antud punktid samad või kõrgemad § 18 lõike 1 punktides 2 ja 3 sätestatud punktides, hindab taotlust täiendavalt hindamiskomisjon, kellel on õigus ekspertide antud kaalutud keskmisi punkte muuta.”

Ka lävendiga võrdsed punktid viitavad lävendi täitmisele ja peaks andma taotlusele võimaluse hindamiskomisjoni etappi edasi liikuda.

- 17) Eelnõu § 20 esimeseks lõikeks palume lisada: „(1) Taotluse rahuldamise otsust muudab Ettevõtjuse ja Innovatsiooni Sihtasutus omal algatusel või toetuse saaja esindusõigusliku isiku digitaalselt allkirjastatud kirjaliku taotluse alusel.”

Soovime lisada sama lõike nagu praegu kehtivas „Ettevõtja rakendusuuringute määruses” (Vastu võetud 21.03.2022 nr 23). EIS hinnangul on oluline taotluse rahuldamise otsuse muutmise korrana sätestada, et see toimub toetuse saaja poolt esitatud taotluse alusel (sh võimalus EISil ise see algatada) (va eelnõu lg-s 1 sätestatud kooskõlastuse võimalikkus). Enamikes määrustes on samane regulatsioon või siis on vastav säte muutmistaotluse esitamise kohustusega viidud toetuse saaja kohustuste § alla (nt taotlema EIS-ilt vajadusel nõusolekut taotluses sisalduva projekti kestuse, tegevuste, eelarve või eesmärkide muutmiseks, esitades vastava muutmistaotluse enne muudatuse tegemist).

- 18) Eelnõu § 20 lõigete numeratsiooni tuleks korrigeerida olenemata sellest, kas ettepanekuga nr 17 nõustutakse.

- 19) Eelnõu § 22 lg 3 palume selguse huvides täiendada järgnevalt: „(3) Toetuse saajal on õigus taotleda toetuse ettemakset kuue kuu prognoositud rahavajaduse ulatuses. Ettemakse tehakse kümne tööpäeva jooksul pärast vastava taotluse esitamist. Ettemakse suurus on kuni 30 protsenti toetuse summast. Toetuse saaja tõendab EISile ühe aasta jooksul ettemakse tegemisest, et ettemakse on abikõlblike kulude katmiseks ära kasutatud. Järgmise ettemakse tegemiseks peab ettemakse kasutamine olema abikõlblike kulude kuludokumentidega tõendatud vähemalt 70 protsendi ulatuses.”

Ettemakse kasutamine ei tähenda tõendamist, st toetuse saaja võib teada, et ta kasutas raha ära, kuid kui ta ei ole kulusid EISile esitanud ja EIS-ile neid kulusid tõendanud, siis ei saa väita, et ettemakse kasutamine on toimunud korrektsetel alustel.

- 20) Eelnõu § 22 lg 4 palume sõnastada järgnevalt: „Lõppmakse tehakse tegelike kulude alusel pärast projekti tegevuste elluviimist ja tulemuste saavutamist ning lõpparuande kinnitamist.”

EIS-i soov on, et kogu toetuse summa ei saaks enne projekti lõppu välja makstud, kuid kindla protsendi jälgimine viimaseks makseks võib osutuda menetluslikult keeruliseks. Seega teeme ettepaneku, et viimane makse poleks ettemakse, vaid toimuks tegelike kulude alusel.

- 21) Eelnõu § 22 lg 7 palume sõnastada järgnevalt „(7) Välisriigi registris registreeritud partneri kulude tõendamiseks esitab toetuse EISile partneri kulude abikõlblikkuse auditaruande, mille on teinud partneri asukoha riigi sõltumatu ja sertifitseeritud audiitor ja milles on sätestatud, et partneri kulud on kooskõlas üldise grupierandi määrusega või vähese tähtsusega abi määrusega, käesoleva määrusega ning asukohariigi õigusaktide ja üldtunnustatud raamatupidamistavaga.”

EIS-i töötajad ei ole kursis välisriikide õigusaktide ja üldtunnustatud raamatupidamistavade, mistõttu oleks ilma kulude abikõlblikkuse auditaruandeta EIS-il keeruline täita toetuse kasutamise kontrolli kohustust ja teha toetuse tagasinõudmise otsuseid. Kuna kulude abikõlblikkuse auditaruande tegemisega kaasneb välisriigi ettevõttele kulu, siis ilma otsese kohustusega on selle esitamise tõenäosus väike. Soovime jätta välisriigi partneri kulude tõendatusse samadel alustel nagu praegu kehtivas „Ettevõtja rakendusühtsuste määruses” (Vastu võetud 21.03.2022 nr 23). Seejuures viitame, et nimetatud sätte lisamisel määrusesse nr 23 [RT I, 01.12.2023, 1 - jõust. 04.12.2023 on seletuskirja põhjendus järgmine: Punktiga 7 täpsustatakse §-s 9, et kui projektis osaleb välisriigi registris registreeritud projekti partner, tõendab toetuse saaja tema kulude abikõlblikkust partneri kulude abikõlblikkuse auditaruandega, mille on teinud partneri asukoha riigi sõltumatu ja sertifitseeritud audiitor. Auditaruandest peab nähtuma, et partneri kulud on kooskõlas üldise grupierandi määruse või vähese tähtsusega abi määrusega, käesoleva määruse tingimustega ning kohalike õigusaktidega ja üldtunnustatud raamatupidamistavaga. Auditaruanne tuleb lisada maksetaotlusele, millega nimetatud kulude hüvitamist taotletakse.

- 22) Eelnõu § 23 lg 2 palume lisada punktina: „6) Toetuse saajal ei tohi kuni viimase toetusosa väljamaksmiseni olla maksu- ja maksevõlga koos intressidega suuremas summas kui 100 eurot või selle tasumine peab olema ajatatud. Ajatamise korral peab võlg olema tasutud ajakava kohaselt.”

Kuna riigi soov on, et me ei toetaks ettevõtteid, kel on raskusi maksude tasumisel, siis teeme ettepaneku lisada täiendav punkt toetuse saaja kohustuste alla. Seeläbi rakendusüksus veendub enne ettemakse/tavamakse tegemist, et toetuse saajal ei oleks maksuvõlga või see oleks ajatatud. Eeltoodu aitab maandada ka riski olukorras, kus toetuse saajal on projekti elluviimise ajal tekkinud märkimisväärsed maksuvõlad, mis võib seada kahtluse alla projekti elluviimise võimekuse ja/või kaasneva tagajärjena projekti katkestamise ning taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise. Kaaluda võib ka lisamist § 22 alla. Selgituseks, et määruse § 13 lg 3 laieneb taotlejale, mitte juba rahastuse otsuse saanud toetuse saajale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Sigrid Harjo
Juhatuse liige

Koostaja: Gerly Pöder
Rakendusühtsuste programmi koordinaator
Gerly.poder@eis.ee